

“Research Strategies: Europe 2030 and the next framework programme”

Konferenssi 12.10.

Järjestäjä: Science Business

Science Business on yritysmaailmaa, tutkimustoimijoita ja julkishallinnon edustajia yhdistävä verkosto, joka tutkii tutkimus- ja innovaatioalan tulevaisuutta Euroopassa. Science Business järjesti 12.10.2016 Brysselissä seminaarin, jonka tarkoituksena oli herättää keskustelua EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman tulevaisuudesta vuoden 2020 päättyvän rahoituskauden jälkeen. Tilaisuuden alussa Euroopan komission tutkimus- ja innovaatiopääosaston pääjohtaja **Robert-Jan Smits** kertoi laajasti uuden puiteohjelman valmistelusta painottaen, että sen sisältöjä tullaan työstämään co-design metodia hyödyntäen yhteistyössä tiedeyhteisön, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa tulevien puolentoista vuoden aikana.

Smits painotti, että parhaillaan väliarvioitavana oleva Horisontti 2020 on komission näkemyksen mukaan huipputason ohjelma, jonka hallinnointi on onnistunut hyvin. Smitsin mukaan käynnissä olevan Horisontti 2020 -puiteohjelman viimeisten vuosien budjettia ollaan kasvattamassa 400 miljoonalla eurolla, ja komissio päättää pian lisävarojen kohdentamisesta. Smits vihjasi, että lisäresursseja tullaan tulevaisuudessa ohjaamaan ilmasto- ja energia-alan, digitaalisen talouden, maahanmuuton ja turvallisuuden alojen tutkimukseen ja innovointiin. Horisontti 2020:n ainoana taakkana on ollut hänen mukaansa hakemusten valtava määrä suhteessa niiden keskimääräiseen läpimenoprosenttiin (14%). Smits painotti, että huhut puiteohjelman kehittymisestä lainaohjelman suuntaan eivät pidä paikkaansa, ja EU:n strategisten investointien rahasto ESIR pysyy jatkossakin siitä erillisenä ohjelmana.

Vaikuttavuus ja avoin data yhdeksännen puiteohjelman prioriteetteina

Smitsin mukaan uuden puiteohjelman lähtökohtana tulee olemaan avoimen datan hyödyntäminen, johon liittyvä sääntelyllinen viitekehys tullaan ottamaan ohjelman valmistelussa vahvasti huomioon. Lisäksi tutkimus- ja innovaatiohankkeiden vaikuttavuuden merkitys tulee korostumaan yhä vahvemmin rahoituksen myöntämisen keskeisimpänä kriteerinä.

Puiteohjelman valmistelu tulee etenemään kolmessa vaiheessa, joista ensimmäisen muodostaa lähiviikkoina avautuva julkinen kuuleminen Horisontti 2020:n väliarvioinnista. Kuulemisen aikana kerätään sidosryhmien puiteohjelmaa koskevaa palautetta kevääseen 2017 asti. Toisen vaiheen muodostaa ”Bohemia” -tutkimushanke, jossa on kyse tulevaisuuden skenaarioiden ja olennaisten muutosten hahmottamisesta yhteiskunnassa, tieteessä ja teknologiassa. Kyseisen hankkeen lopputuloksena tutkimusryhmä tulee antamaan suosituksia politiikanteon tueksi ja vaikuttamaan näin osaltaan puiteohjelman sisältöön määrittelemällä tärkeitä yhteiskunnallisia haasteita, joihin

sen tulisi vastata. Valmisteluprosessin viimeisen vaiheen muodostaa taloustieteiden mallinnuksiin perustuva selvitys tutkimuksen vaikuttavuudesta kilpailukykyyn ja taloudellisen kasvuun. Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tieteellistä todistus pohjaa verovaroin kustannettavan tutkimus- ja innovointiohjelman kannattavuudesta investointina, ja sen tulokset tulevat ohjaamaan vahvasti puiteohjelman budjetin suunnittelua. Tutkimuksen on määrä valmistua alkuvuodesta 2017, jonka jälkeen työryhmä aloittaa yhteenvedon kolmen vaiheen tuloksista ja antaa suosituksensa kesään 2017 mennessä. Syksyllä 2017 komissio tulee antamaan budjettiesityksensä puiteohjelmasta. Näiden vaiheiden jälkeen vuoden 2018 alussa tullaan esittämään komission ehdotus yhdeksänneistä puiteohjelmasta. Ehdotus tulee tämän jälkeen siirtymään Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyyn, jotka kestänevät puolestatoista kahteen vuoteen.

Komission haasteina kapasiteetin rakentaminen, teollisuuden rooli ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa

Robert-Jan Smits mainitsi puolustuspolitiikan tutkimuksen esille aihepiirinä, joka saattaa nousta esiin puiteohjelman uutena alana täydentämään turvallisuusalan tutkimusta. Lisäksi hän luetteli lukuisia haasteita, jotka tulee ratkaista uuden puiteohjelman suunnittelussa. Ensinnäkin ongelmana ovat EU:n uusimmat jäsenmaat, jotka eivät ole löytäneet rooliaan Horisontti 2020:n hyödyntämisessä. Smitsin mukaan kyseisten Keski- ja Itä-Euroopan maiden osallistumisasteen parantamiseen voidaan pyrkiä tukemalla tutkimus- ja innovointikapasiteetin rakentamista joko puiteohjelman tai rakennerahastojen kautta, mikä tullaan ratkaisemaan osana valmisteluprosessia.

Lisäksi komission tulee päättää, jatkaako se suurteollisuuden tukemista puiteohjelman sisällä Horisontti 2020 -ohjelman mallin mukaisesti. Määriteltävänä on myös tasapaino työohjelmissa määrättyjen tutkimusaiheiden ja toimijoiden itse määrittelemien tutkimusaiheiden rahoittamisen kanssa. Lisäksi Horisontti 2020 -ohjelmassa vahvistettu yhteistyö kolmansien maiden kanssa ei ole tavoittanut tarpeeksi Euroopan ulkopuolisia partnereita, vaikka komissio haluaisi syventää tutkimus- ja innovointitoiminnan yhteistyötä globaalilla tasolla. Näin ollen päätettäväksi jää, missä määrin komission tulisi rahoittaa kolmansien maiden partnerien osallistumista tai vastata rahoituksesta yhdessä yhteistyömaiden kanssa.

Komission tutkimus- ja innovaatioagendalla vahvasti näkynyt Euroopan innovaationeuvoston (EIC) perustaminen nousi myös tilaisuudessa esiin. Smits painotti, että EIC on komissaari Moedaksen tärkeä prioriteetti ja se tulee olemaan osa yhdeksättä puiteohjelmaa. EIC:n pilottitoiminnan on suunniteltu alkavan ensi vuonna. Aloitteen taustalla on EU:n huono menestys radikaalien innovaatioiden tukemisessa, jotka luovat uusia markkinoita. Smitsin mukaan tukimekanismit eivät ole toimineet riskialttiiden projektien rahoittamisessa, tutkimustulosten skaalaus ei ole ollut riittävää ja yrittäjyyden edistäminen ja mentorointitoiminta kaipaavat lisätukea. EIC tulee olemaan monipuolisten toimien ekosysteemi, joka tulee tukemaan etenkin radikaaleja, markkinoita luovia innovaatioita.

Paneelikeskustelussa kritiikkiä taloudellisten vaikutusten laskemiselle

Robert-Jan Smitsin alustusta kommentoivat paneelikeskustelussa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan johtohahmot, joista monet ottivat kantaa komission päätökseen laskea Horisontti 2020:n vaikutuksia talouskasvuun ja kilpailukykyyn taloustieteilijöiden tekemän selvityksen avulla. Aloitetta kritisoivat korostivat, että lähestyttäessä tutkimus- ja innovaatiotoimintaa investointina on sen vaikutuksia vaikea mitata monipuolisesti varsinkin lyhyellä aikavälillä. Huolta esitettiin myös perustutkimuksen asemasta ja huipputason tieteen roolin hiipumisesta, jos puiteohjelmaa ohjataan kapasiteetin rakentamisen suuntaan.

Horisontti 2020:n ansioina nostettiin esiin yhteistyön luominen akatemian ja teollisuuden välillä sekä tietoihin ja taitoihin perustuvan pääoman vaalimista Euroopassa samalla, kun kyvyistä käydään maailmanlaajuisia kilpailua. Monet kuitenkin puolsivat sen linkittämistä vahvemmin työllisyyden ja kasvun luomiseen ja toivat esiin, että analyysi tutkimuksen vaikutuksista voisi auttaa jäsenmaita arvostamaan sen roolia.

Lisätietoja

[Science Business](#)

[Euroopan komission tutkimus- ja innovaatiopääosaston sivut](#)